

Saaristomeren tilaa parantavat konkreettiset toimet vuonna 2023

Kaupunginhallitus 06.03.2023 § 69
296/11.03.05/2022

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Saija Kajala

Naantalin kaupunki on varannut vuodelle 2023 ympäristönsuojelun kustannuspaikalle 100 000 euroa ostopalveluihin konkreettisiin Saaristomeren pelastustoimiin Naantalin alueella. Määrärahaan on lisätty kh-merkintä, jonka mukaan kaupunginhallitus päättää mihin määräraha käytetään.

Esitys vuonna 2023 toteutettavista toimenpiteistä

Luolalanjärven kosteikon rakentaminen

Vuonna 2022 oli tavoitteena, että Saaristomeren tilan parantamiseksi rakennetaan Luolalanjärven kosteikko. Rakentaminen kuitenkin siirtyi sääolosuhteista johtuen vuoden 2023 puolelle, joten kustannukset kosteikon rakentamisesta siirtyvät näin ollen myös vuodelle 2023. ELY-keskukselta on saatu 2.5.2022 myönteinen avustuspäätös, jonka mukaan kaupungin kosteikkohanketta avustetaan 50 % avustushakemuksessa esitetyistä kokonaiskustannuksista. Hakemuksen kustannusarvio on perustunut lokakuun 2021 tilanteeseen. Urakka kilpailutettiin syksyllä 2022, mutta halvin tarjous ylitti ennalta arvioidut kulut. Aiemman avustushakemuksen ylittävien kulujen osalta on lähetetty ELY-keskukselle avustusmuutoshakemus marraskuussa 2022. Päätöstä ei ole vielä saatu. Luolalanjärven kosteikon rakentamiseen liittyen tehdään talviajan ja kesäajan seurantatutkimuksia kosteikon rakentamisen aikana/jälkeen.

Vaarjoen varrelle toteutettavien ravinteita pidättävien ratkaisujen suunnittelu ostopalveluna

ELY-keskukselta on haettu avustusta marraskuussa 2022 Vaarjoen kosteikkosuunnitelman laatimiseksi konsulttityönä. Avustuspäätöstä ei ole vielä saatu.

Kunta-Helmi 2-hanke

Kaupunki on jättänyt lokakuun 2022 loppuun mennessä Ympäristöministeriölle Kunta-Helmi-avustushakemuksen yhdessä Valonian ja joidenkin muiden Varsinais-Suomen kuntien kanssa. Kyseisen hankkeen yhtenä työpakettina on kartoittaa myös kaupungin pienvesiä. Mikäli avustushakemus hyväksytään, hanke toteutetaan vuosina 2023-2024. Hankkeen aikana kaupungin mailla olevia pienvesiä kartoitetaan. Rauhoittamalla pienvedet ja niiden lähiympäristöt metsätaloustoimilta voidaan vähentää metsätalouden aiheuttamaa kuormitusta hulevesien osalta. Kohteita voidaan ehdottaa mahdollisesti myöhemmin myös Metso-ohjelmaan.

Kunta-Helmi 2-hakemukseen liitetystä hankesuunnitelmasta poiketen Ruokorauman merenrantaniityn laitumen perustamistyöt saatetaan tehdä jo kesällä 2023, mikäli laiduntaja kohteelle saadaan ja tarvittavat

valmistelevat toimenpiteet toteutettua tätä ennen. Aikataulun mahdollinen muutos liittyy ruovikon niiton aikaistumiseen jo keväällä 2023 Ruokohelmi-hankkeessa. Laitumen perustamisesta aiheutuu kustannuksia, jotka saadaan kuitenkin hankkeen kautta tuloina takaisin todennäköisesti jo vuodelle 2023 20 %:n omarahoitusosuutta vastaan.

Coastrider-tutkimukset Naantalın merialueen tutkimattomilla alueilla

Jatketaan Coastrider-tutkimuksia niiltä osin kuin vuonna 2022 ei vielä tutkittu Naantalın kaupungin tiettyjä vesialueita (Rymättylä ja Livonsaari). Tutkimukset pyritään kohdentamaan sinne, missä tuloksista voi olla erityistä hyötyä, eli isompien saarten rantaviivoille.

Taustaa: *Coastrider*-tutkimus on *Havsmanualen 2*-hankkeessa kehitetty vedenlaadun tutkimusmenetelmä. *Havsmanualen 2* -hankkeen (2018–20) tutkimustulosten avulla on kehitetty vedenlaatumittauksiin pohjautuva toimintamalli rannikkovesien kuormittuneisuuden ajallisesti ja alueellisesti tarkkaan ja kattavaan arviointiin. Siinä kullekin kuormitusmuodolle ominaisia indikaattoreita sekä fysikaalisia olosuhteita kuvaavia muuttujia rekisteröidään samanaikaisesti, käyttämällä liikkuvaa ja jatkuvatoimista mittaussysteemiä. Tuloksena saadaan selvitettyä niin kutsutut ”hot spot”-alueet, joissa ravinteita on paljon, ja siten paikannettua maalta mereen tulevat merkittävimmät kuormituslähteet. Näin Saaristomeren tilaa parantavia toimenpiteitä voidaan jatkossa kohdistaa oikeisiin paikkoihin.

Järviruoko hyötykäyttöön!- ja Ruokohelmi-hankkeet

Järviruoko on korjuukaluston kehitystyö on viivästynyt. Tavoitteena on toteuttaa vuodelle 2022 suunnitellut järviruoko niittotoimenpiteet Kailon saaren ja Jakoluodon ja Hiipan edustalla vielä vuoden 2023 aikana ennen hankkeen päättymistä.

Osallistuminen paikallisten yhdistysten vesiensuojelua edistäviin hankkeisiin

Avustetaan rahallisesti paikallisten yhdistysten vesistöjen kunnostukseen tähtäviä toimenpiteitä.

Osallistutaan Livonsaaren kyläyhdistyksen aloitteesta monitahoisena yhteistyöhankkeena toteutettavaan Mynälahti-hankkeeseen, mikäli hanke käynnistyy vuoden 2023 aikana.

Merialueen tarkkailu ja yhden järven vesitutkimukset

Jatketaan vuonna 2022 aloitettua merialueen tarkkailu veloitettarkkailun täydentämiseksi. Ympäristöohjelmassa on toimenpiteenä, että kaupunki tarkkailee järvien tilaa säännöllisesti ja että ainakin isoimpien järvien tilan tarkkailuun tulee varata vuosittainen määräraha.

Järvihanke

Selvitellään mahdollisuuksia käynnistää hanke Naantalın järvien valuma-alueiden asukkaiden ja kesäasukkaiden aktivoimiseksi vesiensuojelutoimintaan ja alustavien kunnostustoimenpiteiden kartoittamiseksi. Hanke jäljittelisi Lounais-Suomen vesi- ja ympäristöyhdistyksen *Kotivesistöt kuntoon II*-hankkeen toimintamallia.

Jotkin toimenpiteistä edellyttävät vielä lisää selvittelyä mm. toteutuskelpoisuuden ja kustannusarvion osalta. Koska Saaristomeren tilaa

parantavien toimenpiteiden tulee olla kaupunginhallituksen hyväksymiä, useammalla toimenpiteellä varmistetaan, että toimenpiteitä myös toteutuu vuoden 2023 aikana.

Oheismateriaali:

- Taulukko kustannusarvioista sekä lisätietoja toimenpiteittäin

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy ehdotetut Saaristomermäärärahan käyttökohteet Naantalın kaupungin Itämerihaasteen mukaisina uusina toimenpiteinä Saaristomeren tilan parantamiseksi vuodelle 2023 varatun määrärahan puitteissa.

Päätös

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.